Kapittel 0762 post 63
Oppdragskode 870411
Erstatter tidligere versjon godkjent av HOD 22.02.22
Godkjent av HOD 29.03.2023

Helsedirektoratet

Regelverk for tilskuddsordning:

Nasjonal ALIS og veiledning

1. Mål og målgruppe for ordningen

Målet er å få flere leger til å starte opp med og fullføre spesialisering i allmennmedisin.

Leger som spesialiserer seg i allmennmedisin etter ny ordning, kan få tilbud om avtaler med kommunen om særskilte tiltak som bidrar til forutsigbarhet og trygghet i tiden spesialistutdanningen pågår (ALIS avtale). Avtalene inneholder tiltak og oppfølging i spesialiseringsløpet som kommer i tillegg til det legen har krav på som følge av Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften).

Tilskuddsordningen skal bidra til å dekke kommunenes merkostnader ved inngåelse av ALIS-avtale. Ordningen bidrar også til å dekke kommunenes utgifter til forskriftsfestet veiledning til leger som er under spesialisering i allmennmedisin, og som ikke velger å inngå en ALIS-avtale.

Målgruppen er leger i kommunalt legearbeid som spesialiserer seg i allmennmedisin etter ny ordning herunder fastleger, fastlegevikarer, introduksjonsleger og leger i andre allmennmedisinske stillinger i kommunen.

2. Kriterier for måloppnåelse for ordningen

Med utgangspunkt i mål for ordningen skal Helsedirektoratet rapportere tilbake til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), som igjen skal rapportere til Stortinget om resultatene som er oppnådd for tilskuddsordningen. Dette ivaretas ved regelmessig rapportering hvor følgende punkter inngår:

- Antall ALIS-avtaler og varighet av den enkelte avtale
- Antall fastleger som er spesialister i allmennmedisin
- Antall ferdige spesialister i allmennmedisin per år
- Antall leger med ALIS-avtale som avbryter spesialisering i allmennmedisin

3. Hvem kan få tilskudd

☒ Kommuner
☐ Fylkeskommuner
☐ Interkommunale selskaper
☐ Statlige foretak (f.eks. RHF/HF)
☐ Frivillige og ideelle organisasjoner (herunder stiftelser)
☐ Universiteter og høyskoler
☐ Bedrifter
☐ Søkere utenfor Norge (f.eks. internasjonale organisasjoner og EU)

Tillegg og presiseringer:
Kommuner som har leger under spesialisering i allmennmedisin i ny ordning for spesialistutdanning

(heretter omtalt som ALIS) kan søke tilskudd over ordningen.

Helse Nord ved Universitetssykehuset i Nord-Norge kan søke om tilskudd til Svalbard over tilskuddsordningen, jfr. Prop. 129 S (2016-2017).

4. Søknaden skal inneholde

Det skal benyttes eget søknadsskjema via Altinn. Lenke til skjemaet ligger tilgjengelig på utlysningen på Helsedirektoratets nettsider. Søknaden undertegnes av kommunedirektør eller den som har signeringsfullmakt.

Tillegg og presiseringer:
Det søkes om tilskudd i etterkant av gjennomført aktivitet (avtaleelement). Det kan kun søkes etterskuddsvis for ett år. Det må sendes separat søknad for hvert tilskuddsår.

Kommunen må i søknaden oppgi:
- Hvilken periode det søkes tilskudd for
- Stillingstype og hvilken stillingsandel ALIS har hatt i perioden
- Hvor mange måneder kommunen tidligere har mottatt tilskudd for den aktuelle ALIS

Ved inngåelse av ALIS-avtale som kvalifiserer for tilskudd må Helsedirektoratets mal for ALIS-avtale benyttes. Denne malen finnes på Helsedirektoratets informasjonsside: Nasjonal ALIS og veiledning.

Det er ikke et krav at ALIS-avtalen vedlegges, men kommunen må kunne fremlegge avtalen ved kontroll.

5. Tildelingskriterier

☐ Skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i forventet måloppnåelse
☐ Ordningen er øremerket i statsbudsjettet
☐ Kvantifiserbare tildelingskriterier
☒ Andel av regnskapsførte utgifter

Det gis tilskudd til:
Tilskuddsmidlene skal bidra til å dekke kommunens kostnader ved inngåelse av ALIS-avtaler.

Midlene skal også bidra til å dekke kommunenes utgifter til forskriftsfestet veiledning til ALIS som er under spesialisering i allmennmedisin, og som ikke velger å inngå en ALIS-avtale.

Ordningen er refusjonsbasert, det vil si at det kun kan søkes om tilskudd etter at aktivitet er gjennomført.

Inngangsvilkår:
Det er en forutsetning at kommunen er registrert utdanningsvirksomhet for gjennomføring av spesialistutdanning i allmennmedisin. Også kommuner som har midlertidig registrering eller har søknaden under behandling kan søke tilskudd.

For å kvalifisere for tilskudd må ALIS starte opp med eller være i gang med ny ordning for spesialistutdanning.

For å kunne få innvilget tilskudd er det et krav at kommunen og ALIS har inngått ALIS-avtale med standard avtaleelementer og i henhold til Helsedirektoratets mal (se regelverkets punkt 4).

Kommuner som ikke inngår ALIS-avtale kan likevel søke tilskudd for å dekke utgifter til forskriftsfestet veiledning til ALIS som er under spesialisering i allmennmedisin.

ALIS som det søkes tilskudd for må enten være fast ansatt i kommunen, ha avtale med kommunen om allmennmedisinsk arbeid/individuell fastlegeavtale eller alternativt være vikar med vikaravtale med kommunen eller med en av kommunens fastleger.

Det kan ikke innvilges tilskudd til ALIS som er ansatt eller tilknyttet i vikarbyrå eller annen kommersiell formidlingsvirksomhet, men kommunen kan få dekket sine utgifter til obligatorisk veiledning til disse dersom øvrige forskriftskrav til spesialisering i allmennmedisin er oppfylt.

Det er et krav at vikariater må være av minst 3 måneders varighet for å kunne innvilges tilskudd, samt at øvrige vilkår i regelverket er oppfylt.

Tilskuddsberegning:
Tilskuddet skal bidra til å dekke kommunens kostnader for avtaleelementer inntil fastsatt maksimalt årlig tilskuddsbeløp per ALIS. Tilskuddets størrelse vil avhenge av om kommunen er definert av Helsedirektoratet til å være i kategorien med særskilte rekrutteringsutfordringer.

Videre vil tilskuddets størrelse avhenge av om ALIS er fastlege/fastlegevikar, introduksjonslege, allmennlege i annet kommunalt legearbeid eller om det kun søkes tilskudd til veiledning. Tilskuddsbeløpet graderes i henhold til ALIS stillingsandel og antall hele måneder i perioden det søkes tilskudd for.

Tabellen nedenfor illustrerer maksimale tilskuddsbeløp per ALIS per år, gitt fulltidsarbeid i søknadsåret.

Oppdaterte beløp vil til enhver tid finnes på Helsedirektoratets nettside: Nasjonal ALIS og veiledning.

	Standard avtaleelementer	**Tilleggselementer for kommuner med særskilte rekrutteringsutfordringer**	**Maksimalt tilskuddsbeløp**
Fastlege og fastlegevikar*	Tilskuddsbeløp a.	Tilskuddsbeløp e.	Tilskuddsbeløp a. + e.
Introduksjonslege*	Tilskuddsbeløp b.	Tilskuddsbeløp e.	Tilskuddsbeløp b. + e.
Allmennlege utenfor fastlegeordningen*	Tilskuddsbeløp c.	Tilskuddsbeløp e.	Tilskuddsbeløp c. + e.
Kun forskriftsfestet veiledning	Tilskuddsbeløp d.		

**Inkluderer veiledning.*

Tillegg og presiseringer:
Det vises til utlysningstekst på Helsedirektoratets nettside: Nasjonal ALIS og veiledning for utfyllende informasjon om tilskuddsbeløp, definisjon av kommuner med særskilte rekrutteringsutfordringer og nærmere beskrivelse av avtaleelementer.

Tilskuddsbeløpet er forhåndsdefinert og beregnes automatisk basert på om legen er fastlege eller fastlegevikar eller introduksjonslege, stillingsandel og varighet. ALIS kan av ulike grunner ha ujevn progresjon gjennom utdanningsløpet. Fra 2023 gis derfor kommunene mulighet til å søke redusert tilskuddsbeløp tilpasset aktiviteten i den aktuelle perioden.

Tilskudd per ALIS-avtale kan gis for totalt 5 år gitt fulltidsarbeid, perioden kan forlenges ved deltidsarbeid, og ved lov- og avtalefestet fravær.

Tilskudd til forskriftsfestet veiledning
Alle kommuner kan søke tilskudd for å dekke utgifter til forskriftsfestet veiledning av ALIS. Veiledningen skal gjennomføres i tråd med kravene i spesialistforskriften. Se presiseringer i tabellen under.

Tilskudd til ALIS avtale - Nasjonal ALIS
Alle kommuner som har inngått ALIS-avtale med en eller flere leger kan søke tilskudd for å dekke sine merkostnader til ALIS avtalens standardelementer, som beskrevet i tabellen under.

Kommuner som, i henhold til Helsedirektoratets definisjon, faller i kategorien av kommuner med særskilte rekrutteringsutfordringer, kan få ekstra tilskudd utover standard avtaleelementer. Dette innebærer at ALIS i disse kommunene kan få tilleggselementer i ALIS-avtalen, og kommunen får ett høyere maksimalt årlig tilskuddsbeløp. Tilleggselementene tilbys av kommunen gjennom dialog med den enkelte ALIS, og kan variere fra avtale til avtale.

Standard avtaleelementer for alle søkerkommuner	**Presiseringer**
Praksiskompensasjon/kompensasjon ved fravær fra fastlegepraksis for gjennomføring av læringsaktiviteter, individuell veiledning og gruppeveiledning	Gjelder ikke allmennlege i kommunalt legearbeid utenfor fastlegeordningen. Det vurderes som hensiktsmessig at det tas utgangspunkt i en felles sats ved beregning av praksiskompensasjon for ALIS. Veiledende sats for praksiskompensasjon 0.85 x salærforskriftsatsen satsen.
Utgifter ved gjennomføring av læringsaktiviteter, herunder kursavgift med mer	Gjelder ikke for utgifter som dekkes av legeforeningens utdanningsfond II.
Kompensasjon for lavere produktivitet	Gjelder ikke introduksjonslege og allmennlege i kommunalt legearbeid utenfor fastlegeordningen. Der ALIS er næringsdrivende etter hovedmodellen vil kompensasjonen for lavere antall listeinnbyggere tilfalle ALIS, mens kompensasjonen tilfaller kommunen når ALIS er ansatt. Ved andre avtaler som påvirker fordelingen av kompensasjon for lavere antall listeinnbyggere avtales fordelingen av kompensasjonen mellom kommune og ALIS.
Kompensasjon for kommunens utgifter til veiledning	Elementet er obligatorisk, noe som følger av spesialistforskriftens krav til veiledning. Veiledningen skal utgjøre 4 timer per måned i 10,5 av årets måneder. I tillegg gis kompensasjon for inntil 1,5 times forarbeid og etterarbeid per måned i 10,5 av årets måneder for veileder. Sats for veiledning er satt til 1,15 x salærforskriftssatsen.
Praktisk tilrettelegging for gode utdanningsløp	Inntil 5% av den maksimale tilskuddsrammen per ALIS kan benyttes av kommunen for å understøtte gode utdanningsløp. Å legge til rette for gode utdanningsløp kan eksempelvis gjøres gjennom koordinering, faglige fellesskap, opplæring av veileder og nettverkssamlinger. Det oppfordres til dialog med regionalt ALIS-kontor.

6. Rapportering skal inneholde

Kommunen skal innen 1. april året etter tilskuddsmidlene ble tildelt levere attest fra revisor, iht. standarden ISRS 4400 "Avtalte kontrollhandlinger".

Det skal sendes en samlet revisorattest for alle kommunens søknader over tilskuddsordningen for tilskuddsåret. Attesten skal gjelde for kalenderåret, dvs. per 31.12 året tilskuddet ble tildelt.

Mal for revisorattest finnes på Helsedirektoratets nettside: Nasjonal ALIS og veiledning.

Revisorattesten skal bekrefte at opplysningene i søknadene var riktige, spesifikt:

- det er inngått ALIS-avtale mellom kommunen og den enkelte ALIS det ble søkt tilskudd for, og at avtalen dekker hele tilskuddsperioden.
- At Helsedirektoratets mal for ALIS-avtale er benyttet.
- At innholdet i ALIS-avtalen er i tråd med kravene i tilskuddsregelverket (jfr. mal for revisorattest).
- At det er samsvar mellom arbeidsavtalen/ansettelsesforholdet ALIS har hatt i perioden det er søkt tilskudd for og stillingstype og stillingsstørrelse angitt i søknaden. (Kommunen har gjort en skjønnsmessig vurdering når det gjelder stillingsprosent for selvstendig næringsdrivende.)
- Dersom det er søkt om tilskudd flere ganger for samme ALIS, skal det kontrolleres at innvilget tilskudd ikke er overlappende (samme HPR-nummer og samme periode).

En oversikt med bekreftelse på gjennomført kontroll av punktene over og status per HPR-nummer skal følge revisorattesten som vedlegg i Altinn.

Krav om attest fra revisor gjelder ikke dersom søknaden kun gjelder tilskudd til forskriftsfestet veiledning (se regelverkets punkt 5).

7. Tilbakebetaling ved avbrudd eller avslutning

Dersom ALIS avslutter spesialiseringsløpet, blir ferdig spesialist eller avslutter sin avtale med kommunen, skal resterende tilskuddsmidler tilbakebetales til Helsedirektoratet.

8. Søknadsbehandling

Innstilling om avgjørelser/vedtak skal fremmes av: Helsedirektoratet
Innstilling skal godkjennes av: Helsedirektoratet
Avgjørelser/vedtak skal fattes av: Helsedirektoratet
Hvordan søker skal opplyses om utfallet av søknadsbehandlingen: Vedtaksbrev

9. Klage på vedtaket

Tildeling av/avslag på tilskudd under ordningen er ikke et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven §28 er det ikke klagerett.

10. Rutiner for utbetaling

Tilskuddsmottaker må varsle Helsedirektoratet dersom adresse, bankkontonummer eller organisasjonsnummer er endret.

Helsedirektoratet utbetaler tilskudd så snart søknaden er mottatt og behandlet.

11. Oppfølging og kontroll

Helsedirektoratet kan føre kontroll med:

- at bevilgningen brukes etter kravene i regelverk og tilskuddsbrev
- at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. bevilgningsreglementet §10, annet ledd.

Helsedirektoratet kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen.
Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Helsedirektoratet kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller.

Tillegg og presiseringer:
Helsedirektoratet kan be om innsyn i inngått ALIS avtale og regnskap.

12. Bortfall av tilskudd og andre reaksjonsformer

Helsedirektoratet har nulltoleranse for mislighold av tilskudd. Dette gjelder også for tilskudd hvor tilskuddsforvaltningen er delegert til andre aktører, for eksempel statsforvalteren.

Helsedirektoratet er pliktig til å gjøre tiltak når det framkommer informasjon om mulig mislighold av tilskudd. Direktoratet kan stanse utbetaling av tilskudd ved mistanke om at mottaker gir uriktige opplysninger eller at mottaker ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser. Videre kan Helsedirektoratet kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom det er dokumentert mislighold, herunder at mottaker ikke oppfyller kravene som stilles i regelverket eller at det er gitt uriktige opplysninger.

Helsedirektoratet har også anledning til å nekte tilskuddsmottaker å motta tilskudd i ett eller flere påfølgende år dersom tilskuddet ikke brukes i samsvar med fastsatte betingelser. Mislighold av tilskudd kan få rettslig konsekvenser.

Praktisering av nulltoleranse for økonomiske misligheter skal ses i sammenheng med gjeldende regelverk for bruk av bevilgede midler og etiske retningslinjer for statstjenesten.

13. Utlysning

Utlyses på www.helsedirektoratet.no